

SKOLSAMVERKAN

Ledningsinsats inom

Studie- och yrkesvägledning

Skåne 2026

Träff 2

Hej & Välkomna!

Gabriella Holm

gabriella@skolsamverkan.se

070 615 3016

Ledningsinsats SYV Skåne 2026

- med fokus på styrning, ledning och organisation av verksamheten.

Mål:

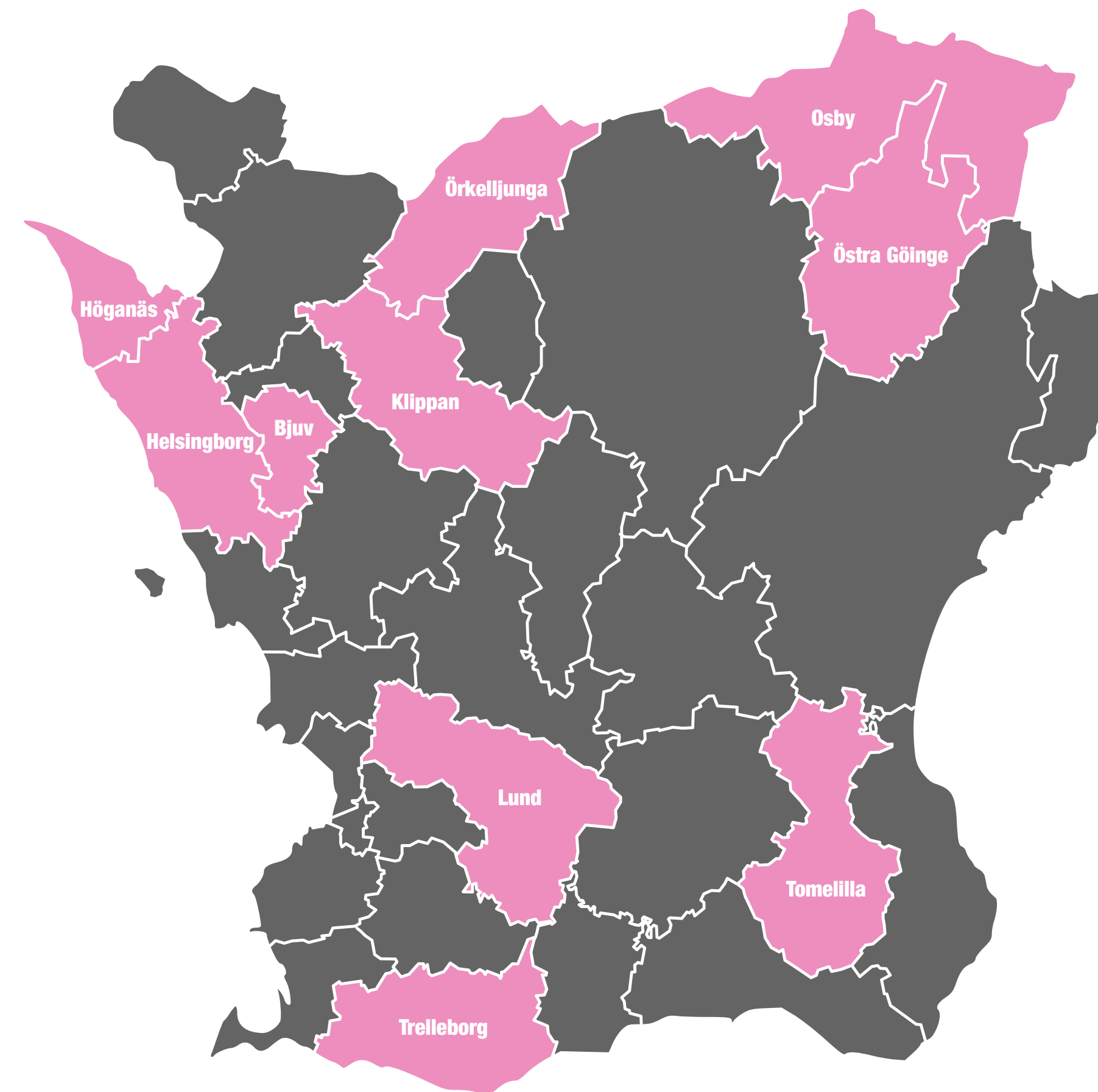
En stärkt utveckling och plan för studie- och yrkesvägledning på huvudmannanivå, från förskola - vuxenutbildning.

Delmål:

- Att ledningen prioriterar och organiserar för området
- Att ledningen tänker och agerar mer systematiskt och uppdaterar personal inkl. kompetens-höjande insatser lokalt
- Att beslut tas på högre nivå som möts hela vägen ner
- Ökad systematik i arbetet med samverkan skola – arbetsliv
- Ökad likvärdighet vad det gäller studie- och yrkesvägledning i Skåne

Deltagande **kommuner**

Skolchef/huvudman tillsammans med 1-2 andra utsedda att leda studie – och yrkesvägledning i kommunen.

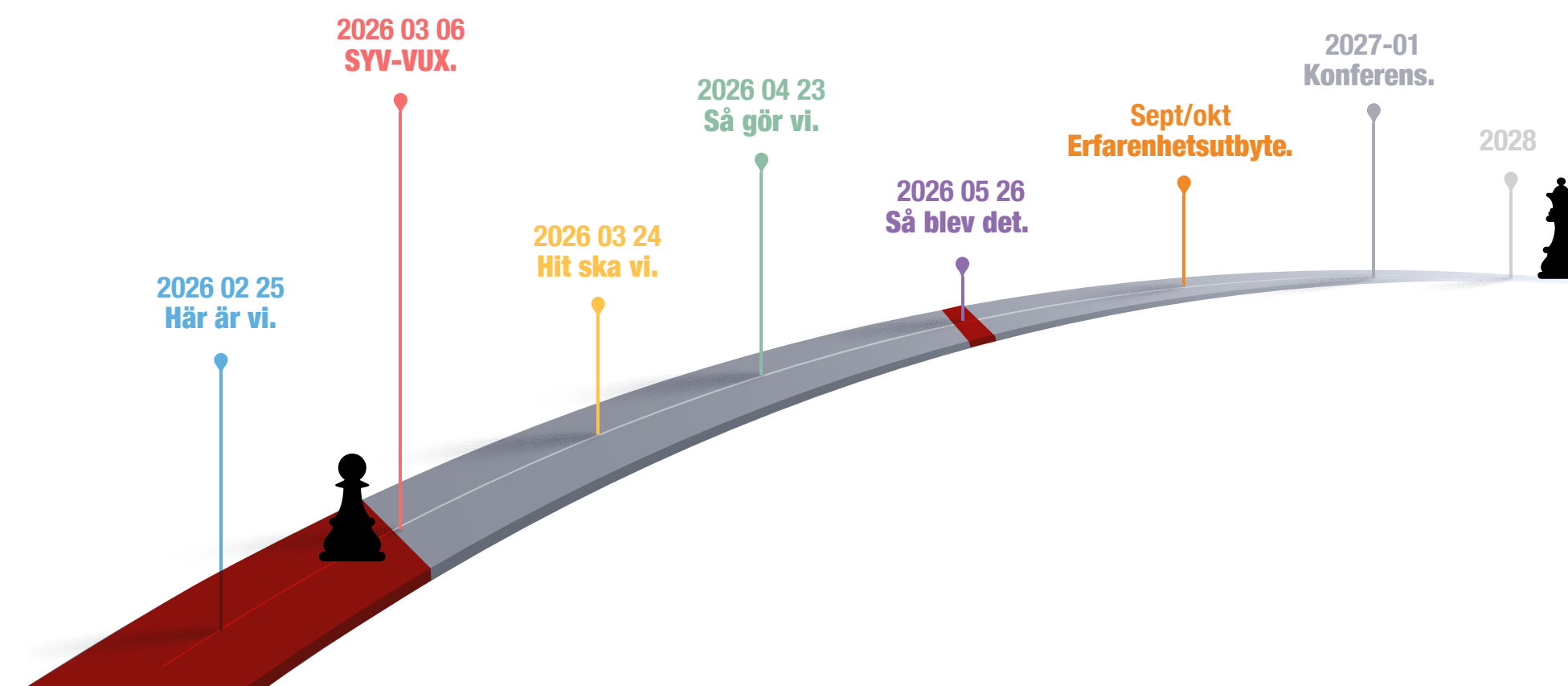

Roadmap

Träff 2. SYV -VUX

Idag lyfts Skolinspektionens kvalitetsgranskning av studie-och yrkesvägledning i kommunal vuxenutbildning med primärt fokus på kriteriet huvudmans och rektors organisering av verksamheten.

Medverkande

Åsa Sundelin, Universitetslektor Stockholms universitet, asa.sundelin@edu.su.se

Robert Lindqvist, Enhetschef Vägledningscentrum Norrköpings kommun, robert.lindqvist@norrkoping.se

Marie Hjelm, Rektor & enhetschef Vuxenutbildningen Avesta kommun, marie.hjelm@avesta.se

Presentation av Skolinspektionens kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledning i komvux

Åsa Sundelin

Lektor, programansvarig för studie- och yrkesvägledarprogrammet

Stockholms
universitet

Varför en granskning av studie- och yrkesvägledningen i komvux?

- Det saknas en nationell bild av hur studie- och yrkesvägledningen fungerar i praktiken
- Brister i tillgång till studie- och yrkesvägledning för vissa elever
- Indikationer på bristande styrning och ledning av studie- och yrkesvägledningen
- Studie- och yrkesvägledningens centrala funktion

Granskningens fokus

Studie- och yrkesvägledningens arbete för att elever ska kunna göra väl underbyggda val av studier

Huvudmäns och rektors planering och organisering av den individuella studie- och yrkesvägledningen

Fokus på individuell studie- och yrkesvägledning - som studie- och yrkesvägledare i huvudsak bedriver på egen hand, ofta personlig studie- och yrkesvägledning, enskilt eller i grupp.

Vilka har vi granskat?

- 30 huvudmän för komvux

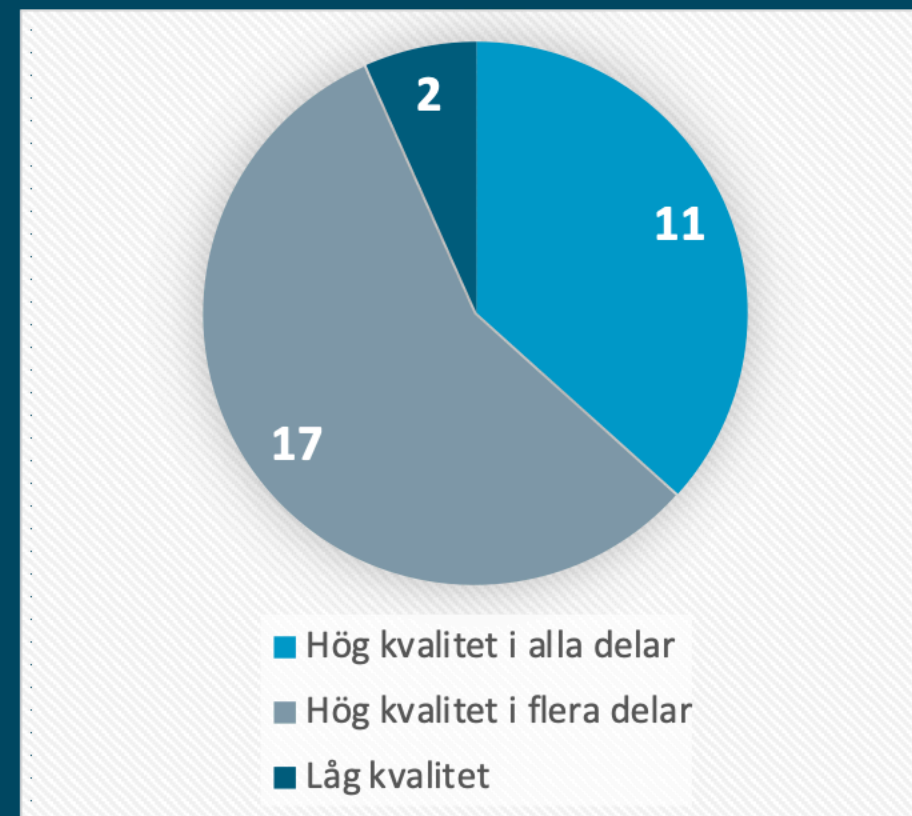
Verksamhetsbesök med intervjuer:

- Elever
- studie- och yrkesvägledare
- rektorer och representanter för huvudmän

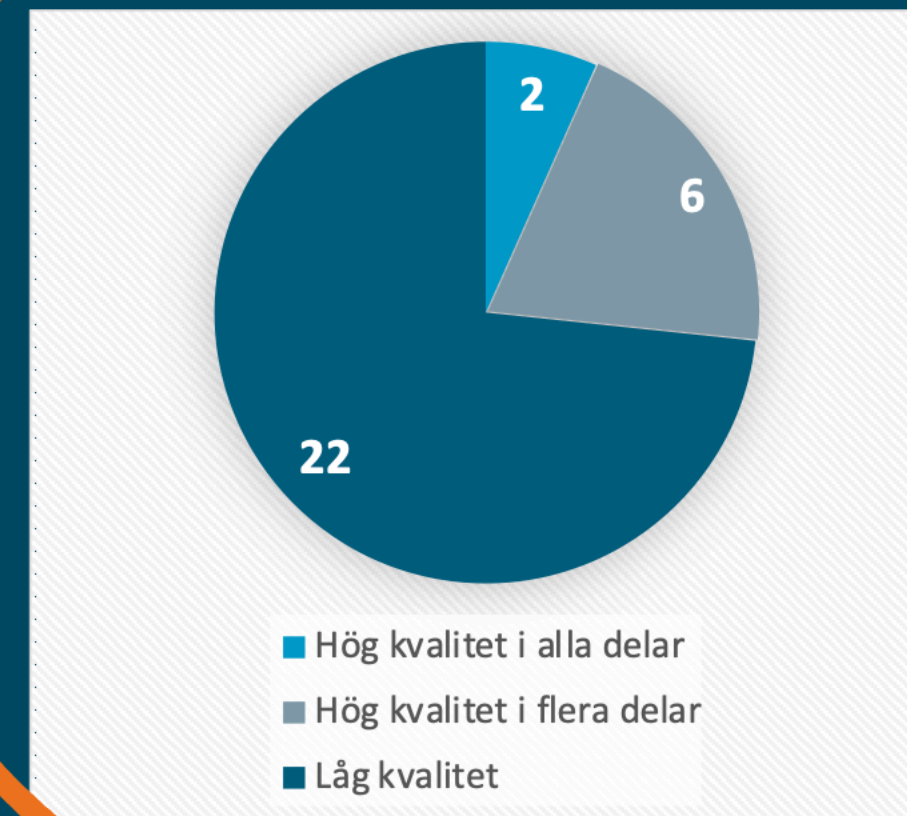

Bedömningar per område

Studie- och yrkesvägledningens arbete

Huvudmäns och rektorers arbete

Identifierade utmaningar/brister

- Saknas en tydlig styrning och ledning av studie- och yrkesvägledningen med konkretiserade mål samt tydliggjorda prioriteringar och förväntningar.
- Uppföljning av kvaliteten i den individuella studie- och yrkesvägledningen brister:
  - stort förtroende för studie- och yrkesvägledarna – professionen har kunskap gällande arbetet och är insatta i nationella mål
  - studie- och yrkesvägledarna i granskningen arbetar ofta ensamma och efterfrågar större engagemang från ledningshåll
- Saknas en samlad bild av elevers och potentiella elevers behov av studie- och yrkesvägledning.
- De flesta huvudmän och rektorer saknar kunskap om vem som tar del av kommunens studie- och yrkesvägledning.
- Det saknas kännedom om vilka elever som nås av information om studie- och yrkesvägledning
- Utformningen av studie- och yrkesvägledningen dimensioneras främst utifrån andra faktorer än elevers behov: rambudget, studie- och yrkesvägledares arbetsbelastning eller elevantal.

Utvecklingsområden

- styrning och ledning av den individuella studie- och yrkesvägledningen:
  - konkretisera de nationella målen,
  - tydliggöra prioriteringar och förväntningar,
  - Stödja kvaliteten i den individuella studie- och yrkesvägledningen
    - följa upp kvaliteten
    - kompetensutveckling
- arbetet med att kartlägga och analysera **elevers och presumtiva elevers behov av individuell studie- och yrkesvägledning** som utgångspunkt för att planera, dimensionera, organisera och utforma den individuella studie- och yrkesvägledningen.

Ett arbete med hög kvalitet kännetecknas av

- att huvudmannen och rektorn har en tydlig styrning och ledning med konkretiserade mål, tydliggjorda prioriteringar och förväntningar.
- en uppföljning av kvaliteten i den individuella studie- och yrkesvägledningen.
- Verksamheten känner till och utgår från elevers och potentiella elevers behov när de planerar, dimensionerar, organiserar och utformar den individuella studie- och yrkesvägledningen.
- Huvudmannen och rektorn arbetar aktivt för att personalen ska ha kompetens inom olika områden av vikt för studie- och yrkesvägledningen.
- Ett aktivt arbete för att informera om möjligheten till studie- och yrkesvägledning för heterogena målgrupper.

Norrköping och Avesta

Lycka till!

Asa.sundelin@edu.su.se

Stockholms
universitet

Vägledningscentrum

Kompetensförsörjningskontoret

Norrköpings kommun

Utbildning för vuxna

Robert Lindqvist, Enhetschef Vägledningscentrum, robert.lindqvist@norrkoping.se

Studie- och yrkesvägledning Utbildning för vuxna - Norrköping

VÄGLEDNINGSCENTRUM

Studie- och yrkes-
vägledning som
hjälper dig att
hitta din väg.

VÄGLEDNINGSCENTRUM

kommun.norrkopings.se

NORRKÖPING

VÄGLEDNINGSCENTRUM

Din väg till framtiden.

VÄGLEDNINGSCENTRUM

kommun.norrkopings.se

NORRKÖPING

KOM
NORRKÖPING
VUX

Framgångsfaktor: Styrkedjan

Kommunfullmäktiges övergripande mål:

- Mål 1: Alla norrköpingsbor som kan arbeta ska arbeta.
- Mål 3: Norrköpingsbornas utbildningsnivå ska höjas.

Uppdragsplanens mål:

- Mål 1: Kompetensbristen i Norrköping ska minska.
- Mål 2: Norrköpingsborna ska i högre grad vara egenförsörjda.
- Utvecklingsområde 3: Uppsökande verksamhet.

Verksamhetsplanens mål:

- Aktivitet 1: Vara en central utbildningsaktör för kompetensförsörjning.
- Aktivitet 3: Verksamhetsanpassa och utveckla utifrån kommande reformer och samhällsförändringar.

Framgångsfaktorer för: En justerad riktning på vägledning

Riktlinje för kommunal vuxenutbildning i Norrköping
2026-01-23

Riktlinje för kommunal vuxenutbildning i Norrköping
2021-01-05

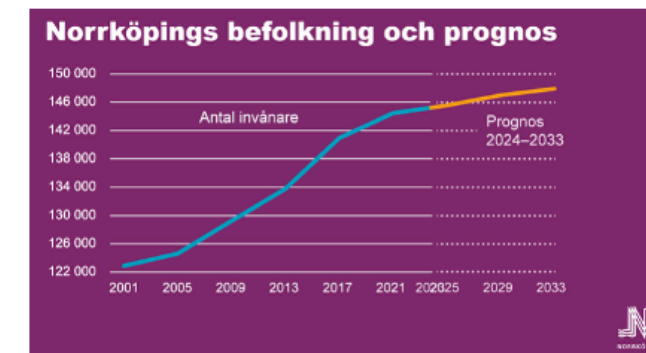

Riktlinjen är en del av Norrköpings kommuners styrsystem. Riktlinje för kommunal vuxenutbildning i Norrköping antogs av kompetensförsörjningskommittén den 12 december 2021. Riktlinjen tillämpas från och med den 17 februari 2024.

Kompetensförsörjningskontoret
"Kortaste vägen till arbete genom studier"

"Tisdagsmötena"
Kollegialt lärande och
möjlighet att leda

Demografi och
dimensionering

KOM
NORRKÖPING
VUX

NORRKÖPING

Riktlinjer för Komvux Norrköping

- en hjälp och tydlighet i vad SYV kan förvänta sig inom utbildning för vuxna.

Riktlinje för kommunal
vuxenutbildning i Norrköping

2026-01-23

Riktlinje för kommunal vuxenutbildning
i Norrköping

KOFN 2023/0165

Riktlinjen är en del av del av Norrköpings kommuns styrmodell. Riktlinje för kommunal vuxenutbildning i Norrköping antogs av kompetensförsörjningsnämnden den 12 december 2023. Riktlinjen tillämpas från och med den 15 februari 2024.

KOM
NORRKÖPING
VUX

Kompetensförsörjningskontoret

”Sluta utbilda till arbetslöshet”

”Kortaste vägen till arbete genom studier”

- Hur länge får astronautdrömmen leva?

Styrkan och möjligheterna i att 15 studie- och yrkesvägledare träffas varje vecka

Demografi och dimensionering Statligt och lokalt perspektiv

Det finns flera djärva förslag i det betänkande som Lars Stjernkvist och Utredningen om planering

och dimensionering av gymnasieskola och vuxenutbildning lämnade till regeringen den 8 juni. I betänkandet med namnet "Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning", markerar man tydligt att arbetsmarknadens behov av kompetens måste väga tyngre när huvudmännen planerar vilka utbildningar man avser att genomföra.

Man föreslår också att staten ska öka sin styrning av utbudet från gymnasieskolan och komvux. Bland annat ska staten stödja och styra skolhuvudmännen mer när det gäller planering och dimensionering av vilka utbildningar som ska erbjudas. Staten ska också besluta om regionala ramar för utbudet inom gymnasieskolan och för yrkesutbildning inom komvux.

Det är tydligt att utredningen också anser att konkurrensen på gymnasimarknaden leder till negativa effekter. Framför allt menar man att kampen om eleverna gör att gymnasieskolornas styrs för mycket av elevernas önskemål, och för lite av de behov som faktisk finns på arbetsmarknaden. Av den anledningen föreslås att gymnasimarknaden bör balanseras med mer inslag av planering och samarbete mellan huvudmän, samt att den ökade statliga styrningen av utbudet ska gälla både kommunala och enskilda huvudmän.

Tack för att vi från Norrköping fick delta

KOM
NORRKÖPING
VUX

Avesta kommun

Folkmängd: Cirka 22 925 invånare.

Areal: Totalarea på 669,03 varav 613,20 är land.

Geografi: Belägen i södra Dalarna, präglad av Dalälven och en blandning av slättlandskap och morän.

Befolkningstäthet: 34,3 invånare/km²

Avesta är en bruksort och den 400-åriga historien återberättas interaktivt på Verket i Koppardalen.

Avesta är en stad med allt från skatepark och enorma mynt till urtidsdjuret visenten.

Finns ca 2000 företag i Avesta

Världsledande på rostfritt stål
Världens ledande producent av ramper
Fläktar
Kartongtillverkning

Världens största dalahäst finns i Avesta.

Dalahästen är 13 meter hög och 12,8 meter lång, med en totalvikt på hela 66,7 ton.

Bruksort

En kommun med mycket stort flyktingmottagande

Uppehållstillstånd

2016	2015	2014
43	37	18
34	57	51
55	59	33
41	40	15
35	49	12
20	67	37
37	69	34
22	82	16
37	81	24
48	80	70
53	76	19
53	64	49
478	761	378

Asylsökande

2018	2017	2016
554	770	1036
554	778	1019
539	771	1026
561	755	992
553	741	982
521	708	954
518	666	930
517	628	906
506	586	887
495	563	873
480	563	838
465	568	804

1 617 personer med uppehållstillstånd

Över 1 000 asylsökande i kommunen

**Till en kommun med ca 21 500
innevånare**

Vi bestämde oss för att klara denna utmaning....

Hur gjorde vi då?

Vad är vuxenutbildningens nationella mål?

Vad är vårt uppdrag!

Skollagen (2010:800) 20 kap 2§, övergripande mål

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande.
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning.
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utbildningen ska planeras, organiseras och dimensioneras för att uppfylla samtliga mål. Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar.

Vuxenutbildningens mål Avesta

Vuxenutbildningens mål är att bidra till kompetensförsörjningen i Avesta på kort, mellan och lång sikt genom studier som resulterar i arbete utifrån arbetsmarknadens behov och individens förutsättningar.

Från 2025 tillämpas lagändringarna för regional planering och dimensionering av gymnasiala utbildning, vilket också ligger till grund för vilka utbildningar som ska erbjudas och prioriteras.

Vuxenutbildningen i Avesta övergripande mål är:

- Alla som kan jobba ska jobba och genom vuxenutbildning erbjudas utbildning.
- Korta individers väg från utanförskap till egen försörjning.
- Bidra till det privata näringslivets kompetensförsörjningsbehov på kort, mellan och lång sikt.
- Ge möjlighet till yrkesväxling.
- Stimulera till och underlätta för vuxna kommuninnevånare att behörighetskomplettera för högre studier samt tillhandahålla studiemiljöer för eftergymnasiala studier.
- Höja utbildningsnivån genom att andelen Avestabor med eftergymnasial utbildning har ökat.
- Bidra till Avesta kommuns interna kompetensförsörjning.
- Andelen elever som ett år efter avslutad SFI-utbildning antingen studerar eller arbetar ökar.

**Minska antalet personer som står utanför den reguljära arbetsmarknaden.
Förkorta individers väg från utanförskap till egen försörjning.**

- **Syfte**
- **Mål**
- **Aktivitet - Hur/vad/när**

**Bidra till det privata näringslivets kompetensförsörjningsbehov på kort, mellan
och lång sikt. Bidra till Avesta kommuns interna kompetensförsörjning**

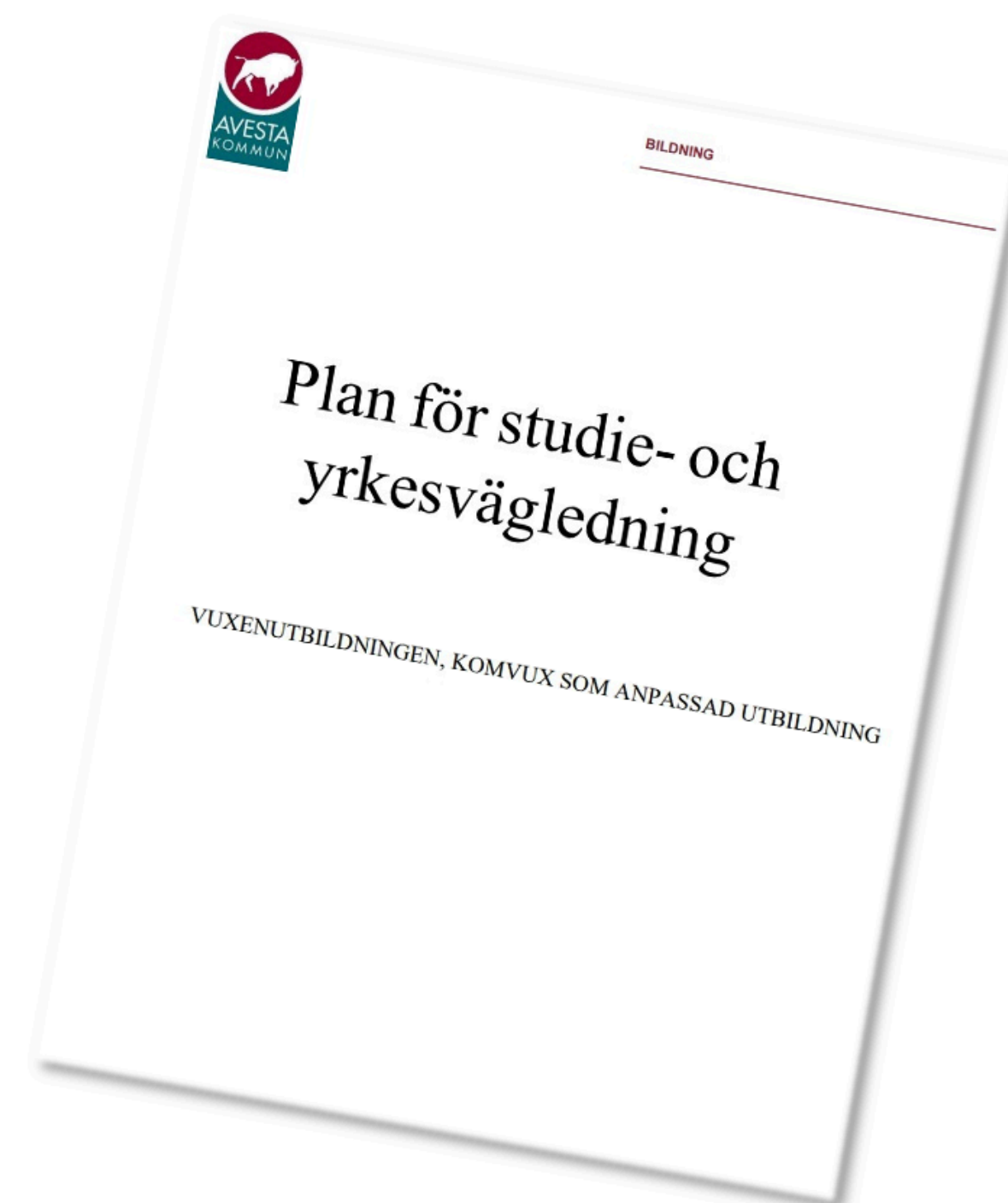
- **Syfte**
- **Mål**
- **Aktivitet - Hur/vad/när**

Ge möjlighet till yrkesväxling

- **Syfte**
- **Mål**
- **Aktivitet - Hur/vad/när**

Stimulera till och underlätta för vuxna kommuninnevånare att behörighetskomplettera för högre studier samt tillhandahålla studiemiljöer för eftergymnasiala studier.

- **Syfte**
- **Mål**
- **Aktivitet - Hur/vad/när**

Allmänna råd för arbete med studie- och yrkesvägledning:

Att styra och leda arbetet

Rektor ansvar att .....

- det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning
- det finns strategier för att alla elever utifrån sina behov ska få allsidig information om studier och yrken
- studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen
- eleverna utifrån behov erbjuds vägledningssamtal

Hur vi gjorde.....

- Planerade tillsammans
- Utgick från vuxenutbildningen och integrationsenheten verksamhetsplan och skapade Plan för studie- och yrkesvägledning
- Studie- och yrkesvägledning i praktiken - Aktivitetsplan

Arbetsområde	Syfte	Exempel på aktivitet och arbetssätt	Ansvar
Gruppvägledning /arbete med självkännedom	Vidga elevernas perspektiv på valkompetens. Samband utbildning-arbete: hur man ta reda på kunskap om olika yrken själv och vad det innebär när det gäller utbildning och kompetens. Öka motivationen att studera. Förståelse om den svenska arbetsmarknaden.	<ul style="list-style-type: none"> - Gemensamma gruppövningar - Egenskapsträning - Rollspel - Kreativ gruppövning om självkännedom - Träna platsannonser och intervju - Träna på att ta kontakt med arbetsgivare - Göra handlingsplan för framtiden 	SYV
Samhällsorientering	Samhällsorienteringskursen Mitt Liv i Sverige erbjuds av Integrationsenheten i Avesta där nyanlända får fördjupande kunskaper om det svenska samhället. Deltagarna tillsammans med samhällskommunikatörer studerar, diskuterar och i dialogform lär sig mer om hur svenska samhället fungerar. Studie- och yrkesvägledning finns med som ett naturligt inslag i Samhällsorienteringen.	<ul style="list-style-type: none"> - Det svenska skolsystemet - Utbildningsinformation - Egenskapsövning 	SYV I samarbete med övrig personal inom vuxenutbildningen och integrationsenheten
Uppföljning SFI elever	Genom ett vägledningssamtal stödja elever i deras studie- och yrkesval. Målet med dessa samtal är att utrusta eleverna med förmågan att själva hantera beslutssituationer och göra väl underbyggda val när det gäller studier och yrken.	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuerligt och återkommande samtal med elever för att uppdatera med utbildningsinformation och planera vidare studier - Individuell studieplan 	SYV
Uppföljning elever med utbildningsplikt (etablering)	Från och med 1 augusti 2022 ska landets kommuner erbjuda en sammanhållen komvux-utbildning till deltagare i etableringsprogrammet med kort utbildning, som inte anses kunna matchas mot arbete under programtiden. Bl a ska utbildningen omfatta minst 23 timmar undervisning i veckan, innehålla kommunal vuxenutbildning i sfi; innehålla orienteringskurser och kurser på grundläggande och gymnasial nivå	<ul style="list-style-type: none"> - Veckomöte för uppföljning av studerande elever i etableringsprogram - 1 gång per månad ett uppföljningsmöte med Arbetsförmedlingen - Enskilda samtal med elever - Individuell studieplan 	SYV I samarbete med övrig personal inom vuxenutbildningen och integrationsenheten

Varför blev vi bäst?

Huvudman (rektor) som brinner för uppdraget.

Engagera och involvera hela arbetsgruppen (SYV, handläggare och skoladministratörer) i att skapa verksamhetsplan.

Avsätt tid under trevliga former

Ha höga förväntningar, var tydlig och ställ krav

Följ upp löpande i vardagen

Kompetensutveckling/fortbildning

Avsätt tid för uppföljning och revidering verksamhetsplaner (årlig planeringskonferens)

Studie- och yrkesvägledare med SYV utbildning

Så jobbar vi....

med hjärta ....

och med en vilja av stål

Marie Hjelm Rektor & enhetschef Vuxenutbildningen, marie.hjelm@avesta.se

Datum träff 3

24 mars klockan 09.00-12.00 (Lund)

Breakoutrooms

Tack för idag!

